VITT. EMANUEL
C

68
13 C
50

FRANCISCI SCANTII

ORATIO IN FVNERE ROBER-
ti Card. Nobilioris Aurelio Abbati
eiuſdem fratri
dicata.

Cum Reſurgente Chriſto & nos reſurgemus

R O M AE Apud Antonium Bladum Impreſſo-
rem Cameralem, Anno Domini 1566.

BIBLIOTECA NAZIONALE
ROMA

FRANCISCI SCANTII ORATIO IN FVnere Roberti Card. Nobilioris Aurelio Abbati eiuſdem fratri dicata.

EPISTOLA S. P. D.

AEQVVM tandem viſum mihi fuit, vt quod diu in tenebris puluerulentum ex cauſa delituerat; tandem honeſta temporum nacta occaſione emergat, in lucemq; prodeat; ſic quod proſtratum iacuit, & tacuit, quandoq; loquatur: quod ſiluit, proſiliat ad tẽpus non inglorium opus, & in laudabilem aliquem irrumpat ſermonem, qui non mediocre teſtimoniũ faciat hominibus, quantũ nobiliſſimæ familiæ tuæ, quantum præclariſſimis virtutibus, ſummæ probitati, præſtantiſſimiſq; honoribus Roberti Cardinalis fratris iamdudum merito tribuerim, quem multis ex cauſis vnice amabam, ſimul & venerabar. ideo probabile duxi te hodie hac mea Oratione ſalutare: & vt veteris inſtituti nihil te prorſus lateat, ſcire debes hoc vnum pręſertim, quod accepto immaturo Roberti Cardinalis fratris permoleſto nimis obitu, acerboq; nuntio delato, vt crebriori fama per Ciuitatẽ vniuerſam circũferebatur ſubtriſtis ille rumor communi omnium bonorum mœrore declaratus: me accerſiuit ad ſe ille, ille dico vnus, cuius magno iuſſui illico nõ parere nefas ferè duxerã, impo

ſuitq; onus graue nimis, ac impar humeris meis, vt nobiliſſimi Cardinalis pias exequias proſequi, decorareq; vellem. Et ne iubentis nomen ignores, me ipſum declarabo: Sfortia is fuit Guido Aſcanius Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis Camerarius bo. me. ſtatim habito iuſſu, accepto repoſito domum me contuli, ad calamum imparatum, improuiſum, ac chartam inuitam, fere nolentem, reluctante genio, repugnante Minerua, lugubri meditatione confugi: abſoluiq; luctuoſam laudationem vna nocte, adhibita integra ſequenti die: & hoc pro veritate citra vanitatem dictum ſit: quibus horis atrato cubili me ſucceſſiue incluſum, & luctuoſum ſic continui inuitus, nolens, repugnans hanc ſcribendi occaſionē ſumpſeram: verum pœnitentiæ non amplius fuit locus: iam conditio iuſſu excepta, iam acceptum mandatum, iam fides data, promiſſaq; pręſtanda erant: res integra non amplius extabat: pedem referre, conſilium mutare, pœnitere, reuocare dicta, animum conuertere, manum de tabula deponere non licebat vlterius. Et quod prius erat voluntatis, cœpit poſtea eſſe neceſſitatis, vt natura mandati patitur. Dolebam quidem intra me; quia nec meditari aliquid boni, nec ſcribere, nec cogitare poſſe ab initio videbar: inuitus calamus, tarda manus, debilitata memoria, hebes ingenium doloris mei dabant clàriſſima argumenta: huius rei inſolitæ nouitas, maximum dictanti mihi & ſtuporem, & timorem meticuloſo viro pollicebatur. Totius euentus negotii, ſicque abſolutę, & expeditę rei tardi exitus, inuitiq; te

ſtis

ſtis eſt fidelis ſocius meus vrbaniſſimus tunc tempo ris Carolus Archintus, qui integra nocte gratisſimũ, & obſequentiſſimum Scribę officium, auxiliando promptiſſimus de more ſuo præſtitit: nec ab opera, officio, & munere veri amici in minimo vnquam de fecit, defuit, diſceſſit ue, quod paucis hac noſtra infe liciſſima temporum conditione dari ſolitum eſt. Ha ctenus habuiſti Aureli optime relatum fideliſſi me quomodo ſeſe habuerit negotium: cui iniunctũ, qualiter ſuſceptum, quibus pręſentibus, & intuen tibus abſolutum fuerit. Guidoni Aſcanio Sfortiæ Cardinali ſummæ authoritatis viro de iure ſuo mi hi pręcipienti tanquam principaliori cauſæ illico conſcriptam detuli laudationem, perc urri, legi, põ deraui, deſideratam apud eum dimiſi. eadem nunc denuo, maximo interuallo temporis interiecto, prõ pta ad te redit reuerſa oratio ſuis veſtibus induta, ſuo colore proprio delineata, ſuis formata lineis. Hanc æqui, boniq; conſule: nõ temporis curſu in aliquo immutata eſt: illam ſincero, & propenſo animo ſu ſcipe, quo propinat᷑. Hic mores, inſtituta, præclariſ ſimaſq; virtutes, animiq; dotes in maximo fratre po ſitas legere, meditari, conſiderare, eiuſq; memoriã ſuſcitare recenti lectio ac facile poteris: in eo non ſe cus ac in prudentiſſimo Socratis ſpeculo, virtutes magni fratris tibi imitandas propones: inte vno perinde ac in altero ipſo relucceſcentes fulgebunt, corruſcabunt, ſplendeſcent, ac radios rutilantes da bũt. His delectaberis, & oblectaberis: ſimul conui uium iſtud, & ſi meridianum, non tamen ideo vt mi

nus

nus gratum díſplícere debet. Nam quemadmodũ ſera gratulatio reprehendí non ſolet; ítà etíam tarda cõſolatio mínime recuſanda, vel obiurgãda venít, ſi opportune detur; ſi congrue, & apte adhíbeatur. Solent períti medící, quí plurímum ín arte excellũt, etíam poſt recuperatam ín homíne sanítatem leues quaſdam valentí corporí adhíbere potíones: ídq; prudenter efficiunt, vt ſanítas díutíus conſeruetur: morbí præterítí remanentíbus relíquíís, deſíderata procuretur, & propínetur ſalus: ſicq; remanentes adhuc ín ſtomacho debílítato morboſi quídã ſtípítes, & ceſpítes auxílíantís naturæ matrís gratíoſo ímpetu expellantur, extírpentur, eradícentur peni tus. Iſtís ſic adductís conſiderabís Aurelí, quod etíam cum dolore veterí, quí durus, & peracerbus eſſe ſolet, ſi recentí memoría renouetur, adhíbeo ego ſimul Phramacum, ſaluberrímumq; antídotum, ín temporís longínquítate poſitum, ſitum, & collocatum: quæ talís naturæ, condítíonís, & qualítatís eſſe ſolet, vt íncrudeſcentes dolores, ſeuíentes morbí, exaſperatę, ac vlceratæ plagæ, ex ea potiſſimum mínuantur, mollíanturq;: Hoc expectare temporís cõmune remedíum turpe eſt grauíſſimo ſapíentíſſimoq; víro: quínímo huíc reí ſapíentía ſua occurrere debet, atq; tenetur. Gaudeo ín hoc, meãq; condítionem laudo, quæ potíor alíjs conſolatoríbus exíſtít. nam cõſolator acceſſi ad eum, quí íam duplící remedío conſolatíonis confírmatus eſt longíſſimí temporís, prudentíſſimíq; anímí vtroq; pígnore: ſicq; tam prudentía, quam díerum medícína anímum ſuum

múníuít,

muniuit Breui itaq; negotio, paruo labore, tenui verborum apparatu, nullo fuco, nullo colore agendum duxi: ſed pro veritate tãtum inſtandum erit. Agitur de re, quæ differri quidẽ poteſt, auferri nullo modo. prorogatur: nõ illi derogatur: trahitur mora, non tollitur. Vixerunt antiqui longo tempore: non tamen æterna, quamuis diuturna extitit ipſorum vita: quorum aliquos breuiſſime cõmemorare libet, & licet. Vixit Hiſmael annis 137. Abrahã 175. Nachor 148. Sarug 230. Reũ 139. Phaleg 239. Eber 464. Sale 433. Arphaſad 438. Sem 600. Noe 980. Lamech 777. Matuſalem 958. Enoch 365 Iaret 962. Malalchel 895. Caynam 910. Enos 905. Seth 912. Ij tandem diſtulere, non abſtulere maximum mortis imperiũ; quæ nec turribus terretur, nec armis leditur, minus minis exanimatur animoſa: quam nec improba ferra feriunt; nec iugula iugulant: Iſta non bello debellatur: ſolummodo recta vita, bona fama, glorioſiſſimis geſtis vincitꝰ, proſternitur, ſuperatur. Omnia quæ hic ſcripta ſunt lege diligenter Aureli: pondera diligentiſſime. Pro viribus enitar, conabor, quantũ in me erit, eam adhibere diligentiã, ſtudium, ſolertiſſimamq; curam. vt expurgata vna, emundata, ac diligentiſſime emendata ab omni errore, vitioq; impreſſoris prodeat præſens oratio. Scio, valde tamen doleo incuriam impreſſoris in publicatis adhuc non paruis orationibus maximam fuiſſe, quæ paſſa eſt multis mendis meum expurgatum in ſui lectione deformari partum: quę, res omnino a vitio, & culpa mea abeſt. Fuit in cauſa

quod

quod aliqui fideliſſimo viſus teſtimonio comprobã re poterunt. Detinuit me per multos dies moleſta nimis oculorũ lippitudo; quæ adeo grauis viſa fuit, vt omnes ſtudiorum, & cogitationum mearum vi res, rationeſq; facile interuerterit:quo tempore ſcri pta mea publicabantur, tunc eo magis inualeſcebat morbus; qui me tam acriter occupatum torquebat, vt recognoſcendi commentaria nulla penitus dare tur facultas. Hæc eadem cauſa quandoq; mihi ora turo impedimentum attulit: effecitq;, vt ab iniun cto munere publico inuitus ceſſarẽ. Hæc ſit vniuer ſalis excuſatio veriſſima, quæ me apud graues viros. optime poterit expurgare. tunc temporis amicorũ penuria mihi fuit; quibus tuto iſta commitere, con credereue poſſem.in neceſſitatibus plurimum ,quo tempore egemus, deſerunt nos amici noſtri: quini mo etiam hoc idem faciunt temere impij, & falſi fra tres; qui ſupplãtare, impoſturas facere cum fraude nitũť: nõ tñ talis eſt erratorũ natura vt doctũ lecto rẽ morenť. Hactenus fuit impedimentũ:ſic placuit Domino meo:bona, & mala eodem animo a Deo pro uenientia ſuſtinere alacres debemus: hoc ſigillo mu nire debet pius vir, fidelis,Deo dilectus animum ſu um,internos mẽtis, & cordis affectus.Ego pariter ſic præſentem epiſtolam rite terminabo, ac in optimũ finem deſinere credam, ſi munitiſſimo ſigillo appẽ ſo,ſic corroborata prodibit.Interim bene vale. Deus optimus te fælicitet.

obi
eſta
fuit,
n vi
ſcri
bat
bat,
are
ora
un
ier
ros.
rũ
on
uo
ini
fra
de
cto
uit
pro
mu
ſu
r ſic
mũ
opé
eus

13